HISTORISKE HUSE

Bestyrelsens beretning 2025/26

Mundtligt oplæg til generalforsamlingen v. Henrik Uldall Borch

Kære medlemmer, kære alle sammen.

Tak fordi I er kommet i dag. Det er altid en glæde at samle så mange af jer, der hver især passer på en væsentlig del af Danmarks byggede kulturarv, og som gør det af lyst, af pligtfølelse og, tror jeg, også af kærlighed og fordi I slet ikke kan lade være.

Jeg vil nu give jer bestyrelsens beretning for det forgangne år. Det vil sige, at vi prøver at tage jer med ind i BYFO's maskinrum, så I kan få en fornemmelse af, hvad bestyrelsen har været optaget af de sidste 12 måneder.

Jeg skal nok forsøge at holde indlægget både relativt kort og relativt fyldestgørende, så vi bagefter også kan bruge tid på jeres spørgsmål og kommentarer.

En ny strategi for 2026-2028

Bestyrelsen har først og fremmest i årets løb vedtaget en ny strategi for perioden 2026-2028.

Baggrunden for dette er, at vi bestyrelsen gerne ville skærpe vores eget kompas og arbejdet i bestyrelsen, så vi som forening forhåbentlig bliver endnu bedre til at prioritere vores kræfter der, hvor de gør størst og bedst forskel for jer som medlemmer.

Strategien er således vores bud på en aktuel plan for at sætte den rigtige en retning for BYFO.

Strategien samler - kort sagt - vores arbejde i fire indsatsområder:

- Bæredygtige og langsigtede forsikringsløsninger.
- Videreudvikling af forfald-pr-år-ordningen.
- Stærkere alliancer, der øger forståelsen for jeres rolle som ejere.
- Og endelig opbygning af dokumenteret viden om jeres økonomiske og juridiske vilkår, med et særligt blik for landdistrikterne og de mindre byer.

Det skal helst ikke bare være fine ord på et stykke papir.

Strategien skal gerne leve ud og leve i vores daglige beslutninger og prioriteringer, og bestyrelsen vil derfor følge den tæt med konkrete delmål og indikatorer for hvert enkelt indsatsområde.

Med andre ord så forsøger vi at gå i en eksekveringsmode på strategien.

De 4 indsatsområder står selvfølgelig ikke alene - de er nemlig godt forankret i et stærkt fundament – nemlig det store daglige arbejde, som sekretariatet udfører, og som bl.a. også indebærer den daglige kontakt med og servicering af BYFO's medlemmer. Dette er trods alt motoren i BYFO's maskinrum.

Forsikring: årets vigtigste kamp

Hvis I skal huske ét emne fra det forgangne år, så lad det være forsikring.

Det har været, og er fortsat, en af vores allervigtigste mærkesager.

Vi gennemførte i efteråret en medlemsundersøgelse, hvor vi fik svar fra over 300 ejere. Resultatet var klart: Omkring 60 procent af jer oplever udfordringer med at forsikre jeres bygning.

Vi har set eksempler på præmiestigninger fra 10-20 procent i den milde ende, og helt op til 400 procent i de mest alvorlige tilfælde. Det er ikke fair og det er heller ikke holdbart.

Vi har arbejdet på to spor.

Det første er politisk:

Vi kontaktede efter sidste års generalforsamling daværende kulturminister Jakob Engel-Schmidt, og det førte til, at der blev nedsat et såkaldt "hurtigt arbejdende" udvalg med repræsentanter fra ministeriet, forsikringsbranchens brancheorganisation (Forsikring & Pension) og BYFO.

"Hurtigt arbejdende" er desværre en sandhed med modifikationer - Jeg må ærligt indrømme, at vi i bestyrelsen er skuffede over tempoet. Det politiske arbejde har ligget stille siden folketingsvalget, og vi må derfor erkende, at udvalget aktuelt nok snarere er blevet til en endnu en ministeriel syltekrukke, end det er blevet den hurtige løsning, navnet indikerede.

Der er dog nu endelig i oktober blevet berammet et møde med den nye kulturminister, og der vil vi naturligvis meget tydeligt gentage budskabet om, at situationen er uholdbar.

Det andet spor er mere håndgribeligt og kommercielt:

Vi vil ikke nøjes med at vente på ministeren og forsikringsbranchen, som begge bare vasker deres hænder.

Vi undersøger derfor sammen med direktør Søren From og andre aktører, muligheden for at etablere et såkaldt captive-selskab, altså et forsikringsselskab ejet af medlemmerne selv, og hvor staten også skal være med til at bære en del af den økonomiske byrde.

Det er ikke en hurtig løsning, men det er en løsning, som vi kan se mange fordele ved. I kommer til at høre mere herom lidt senere efter frokost, når Søren holder sit indlæg. Det ser jeg meget frem til at høre.

Lad mig sige det helt utvetydigt: Den nuværende forsikringssituation er efter bestyrelsens og BYFO's opfattelse uholdbar.

Vi ser det derfor også som vores pligt at blive ved med at kæmpe for en løsning, som indebær en kompensation for den merudgift til forsikringspræmien, som er en direkte følge af fredningen.

Dette er og bliver vores ufravigelige krav og målsætning.

Ekspertgruppens ni anbefalinger

I december offentliggjorde Kulturministeriets ekspertgruppe sine ni anbefalinger til en forenkling af bygningsfredningsloven.

Anbefalingerne lægger bl.a. op til

- en opdeling af de fredede bygninger i tre kategorier, alt efter hvor fredningsværdierne findes,
- mere tillid til jer som ejere,
- og markant færre sager, der kræver egentlig sagsbehandling.

Inden for hver kategori skal bygningerne desuden rangeres efter deres betydning, fra de særligt signifikante til de mere almindeligt fredede.

Vores direktør, Birthe Iuel, sad selv med i ekspertgruppen og har dermed talt jeres sag direkte i processen.

Det er en kendt sag, at anbefalingerne har fået kritik fra blandt andet bevaringsorganisationer og fra flere fagfolk.

Anbefalingerne, som unægtelig er et nybrud i forhold til den hidtidige praksis, har også givet anledning til mange drøftelser og diskussioner i bestyrelsen, og det er ikke alle i bestyrelsen, som bakker op om dem.

Realiteten bag anbefalingerne er dog ret klar, nemlig at initiativet i virkeligheden handler mere om besparelser i staten end om bedre vilkår for os som ejere.

Vores holdning er at:

Det er ikke selve anbefalingerne, der er det største problem og trussel mod kulturarven, som mange af kritikerne har hævdet.

Det, der i realiteten gør det vanskeligt for mange ejere at passe på en fredet bygning, er de manglende økonomiske midler til formålet – særligt i

landdistrikterne. Dette er en kendt problematik, og det ændrer anbefalingerne ikke på.

Vi har derfor i BYFO valgt at bakke op om anbefalingerne, men det er også vigtigt at understrege, at vi ikke er blinde for de kritikpunkter, som der er rejst.

Og derfor er vores politiske arbejde for bedre økonomiske rammevilkår til ejerne stadig mere vigtig end regelforenklinger mv.

Vi er trods alt en ejerforening, som arbejder for ejernes ve og vel og ikke en idealistisk forening, som kun ønsker at passe bedst muligt på kulturarven.

Vi skylder i den forbindelse en stor tak til ekspertgruppens formand, Paul Mollerup, som personligt tog turen til Aarhus for at forsvare anbefalingerne over for landets restaureringsarkitekter, hvoraf flere havde markante indvendinger.

Det bliver helt spændende at følge den videre udvikling på området.

Andre politiske sejre og opmærksomhedspunkter

Vi har heldigvis også en række andre ting at glæde os over.

Efter mange års arbejde blev der i december udpeget 16 nationale kulturmiljøer rundt om i landet, fra Tønder i syd til Sæby i nord, og fra Ringkøbing i vest til Svaneke i øst.

Det giver for første gang en beskyttelse, der rækker ud over den enkelte bygning og den enkelte kommunes velvilje, og vi arbejder for, at flere kommer til i de kommende år.

På databasesiden er FBB-databasen blevet splittet op, så de fredede og de bevaringsværdige bygninger nu registreres hver for sig. Det følger vi tæt sammen med Foreningen Bevaringsværdige Bygninger, for vi vil ikke acceptere, at overblikket over vores samlede bygningskulturarv går tabt undervejs.

Og så må jeg nævne, at vi desværre igen har set flere væsentlige besparelser i Slots- og Kulturstyrelsen det seneste år, blandt andet 13 afskedigelser i foråret som følge af finansloven. Det er ikke blevet nemmere for os at komme i kontakt

med en sagsbehandler, og det er en udvikling, vi følger med bekymring, fordi det i sidste ende går ud over jer som ejere.

Internationalt engagement

Vi har også kigget lidt ud over Danmarks grænser.

Vores projekt i Dansk Vestindien, VIAC, tager fortsat form, og vi fik i år en flot donation på 3 millioner kroner fra Orient Fonden, som gør, at vi nu kan gå i gang med at restaurere kasernens hovedtrappe og udvikle nye vinduer til bygningen.

Og i oktober får vi selv besøg udefra: BYFO er vært, når Owners' Circle Congress, det internationale netværksmøde under European Historic Houses, kommer til Danmark for fjerde gang. Det bliver en stor fornøjelse at vise vores europæiske kolleger en del af den danske kulturarv, og hvordan at de danske ejere passer på den.

Medlemmerne i centrum

Årets studierejse gik til Baskerlandet, og som altid var det en fornøjelse at rejse sammen med så mange engagerede medlemmer. Vi hørte spændende historier om baskisk bygningskultur, og vi fik, som vi plejer, også tid til at nyde den gode mad og det gode selskab undervejs.

Vi har også været til stede på HÅNDVÆRK-messen i København, hvor vi arbejdede for at tiltrække flere kvalificerede håndværkere til vores egen liste, Find Professionel.

Og sammen med Herregårdsudvalget under Større Jordbrug holdt vi et velbesøgt seminar om forsikring på Clausholm, hvor en erfaren forsikringsmægler gav konkrete, brugbare råd til de fremmødte ejere.

Og fordi vi gerne vil gøre det lidt lettere for jer at vedligeholde jeres huse, også økonomisk, er vi begyndt at indgå rabataftaler med kvalitets testede leverandører. Senest er det blevet til et samarbejde med Møller & Mammen om

vinduesrestaurering, hvor medlemmer får 20 procent rabat. Den liste vil vi gerne udvide løbende i de kommende år.

Kommunikation og synlighed

Vores kommunikation er fortsat en vigtig del af vores arbejde, både fordi den holder jer opdateret, og fordi den er med til at sætte vores politiske dagsorden. Vi har udgivet to numre af medlemsmagasinet, ét i efteråret med fokus på registreringen af vores bygningskulturarv, og ét i foråret med fokus på de politiske rammer, herunder et interview med den daværende kulturminister.

På de sociale medier vokser vi fortsat. Vores følgerskare på LinkedIn er steget med over 25 procent i årets løb, og det er ikke mindst vores mere politisk orienterede opslag, der finder vej til arkitekter, håndværkere og beslutningstagere.

Det er en udvikling, vi er glade for, for jo flere der kender vores sag, jo stærkere står vi.

Tak

Jeg vil gerne slutte af med en stor tak.

Tak til jer, medlemmerne, for jeres opbakning og engagement gennem hele året, ikke mindst når vi har bedt om jeres svar i undersøgelser eller jeres tilstedeværelse ved arrangementer.

Tak til vores sekretariat for en kæmpe indsats,

og tak til mine bestyrelseskolleger for et solidt og til tider ærligt diskuterende samarbejde.

Det har på mange måder været et skelsættende år for BYFO.

Ikke kun fordi vi har arbejdet med og vedtaget en ny strategi og kæmpet de - fristes man næsten til at sige - sædvanlige politiske kampe, men også fordi vi ved netop denne generalforsamling kommer til at sige farvel til en række store personligheder i vores forenings historie.

Jeg vil derfor afslutningsvis tillade mig nogle personlige bemærkninger til tre personer, som enten stopper nu eller stopper inden vi mødes igen til næste års generalforsamling:

BYFOs formand de seneste par år - Jørgen Overby - stopper som bestyrelsesmedlem ved denne generalforsamling, da han har valgt ikke at genopstille.

Jørgen startede som suppleant til bestyrelsen i en årrække, før han i 1998 blev valgt ind som fuldgyldigt medlem, og han har siden været en stor drivkraft i foreningens arbejde i alle de år, hvor han har været medlem. De af jer, som kender Jørgen ved, at han sjældent er lunken. Han er enten varm eller kold, enten er det godt eller også er det dårligt som i pissedårligt. Det er den holdning samt hans store faglige og historiske indsigt, som BYFO har nydt godt af gennem årene, og som vi nu siger farvel til. Tak Jørgen for din store indsats gennem årene. Det har været en fornøjelse at arbejde sammen med dig. Du er og har altid været en overordentlig vigtig forkæmper for ejerne af de fredede bygningers vilkår.

Bestyrelsesmedlem Sven Koefoed, som også er på valg i år, har tillige meddelt, at han ikke ønsker at genopstille, så vi tager også afsked med ham.

Vi siger også her farvel til et meget kompetent og engageret bestyrelsesmedlem med en meget høj viden og faglighed på området. Du har med din professionalisme Sven været med til at højne kvaliteten af det arbejde, som bestyrelsen skal levere. Et arbejde og en stafet, som vi der bliver i bestyrelsen, nu må forpligte os til at bære videre. Særligt dit indædte modstandsarbejde mod anbefalingerne har gjort indtryk.

Og til sidst: Vores direktør gennem mange år, Birthe Iuel, har meddelt bestyrelsen, at hun ønsker at stoppe med udgangen af februar næste år.

Birthe har været en markant og meget, meget synlig spydspids, frontkæmper og ambassadør for BYFO siden 1997. Birthe er jo nærmest BYFO, og BYFO er jo nærmest Birthe... det er helt ekstraordinært, hvad hun har gjort for BYFO og for ejerne af de fredede bygninger gennem årene. Hun har bestemt ikke skånet

hverken sig selv eller de personer, som der kom i vejen for hendes utrættelige kamp for sagen – også selv om overmagten – dvs. omverdenens vedvarende tiltag med at forringe vilkårene for ejerne af de fredede bygninger - nogle gange har virket nærmest overvældende har hun stået urokkelig fast.

Hun efterlader sig derfor også noget af et tomrum, som nu skal udfyldes.

Vi er i bestyrelsen gået i gang med at finde hendes efterfølger med hjælp fra en professionel headhunter.

Der kommer en afskedsreception på et senere tidspunkt, hvor der bliver lejlighed til at tage en passende afsked med Birthe.

Tak for ordet og jeres opmærksomhed.